

"MUSEUM OBJECT - DOCUMENT"

Stručni izvještaj o sudjelovanju u radu znanstvenog skupa ICOM/ICOFOM 1994. Peking, 11.- 20.9.1994.

Ivo Maroević
Filozofski fakultet
Katedra za muzeologiju
Odsjek za informacijske znanosti
Zagreb

U z novčanu potporu Ministarstva znanosti i tehnologije i Soros Humanitarian Foundation sudjelovao sam u radu svjetskoga muzeološkog skupa u Pekingu, što ga je organizirao ICOM/ICOFOM od 11. do 20. rujna 1994. Teme skupa bile su "Museums and museology in China", "Museum object - document" i "Museums and community".

ICOFOM je Međunarodni komitet za muzeologiju, koji djeluje u okviru ICOM-a (Međunarodnog savjeta za muzeje). Simpoziji koje ovaj komitet održava svake godine mjesto su unapređivanja i razvoja svjetske muzeološke misli, a održavaju se redovito od 1976. godine. Teme prijašnjih simpozija odražavale su stasanje muzeologije kao znanstvene discipline i okupljale su najznačajnija imena suvremene muzeologije. Posebna značajka ICOFOM-ovih simpozija jest u koncepciji, prema kojoj se referati objavljuju unaprijed, a rad se simpozija sastoji u raspravi i formuliranju mogućih teza koje su rezultat provedene rasprave i istraživačkih napora. Za svaku podtemu priređuje se analitički sažetak koji dva odabrana sudionika iznose kao pripremu za raspravu, a na kraju skupa odabrani sudionik iznosi sažetak cjelokupne rasprave.

Ovogodišnji ICOFOM-ov simpozij prvi se put održao u Kini. On je, uz to što se bavio pojmom i položajem muzeologije u zemlji domaćina, istaknuo suvremene muzeološke dileme, pri čemu se simpozij o muzejskom predmetu kao dokumentu izuzetno približio opredjeljenju koje smo razvili u Hrvatskoj, da je muzeologija dio informacijskih znanosti.

Prva tema "Museums and museology in China" obuhvatila je prva dva dana skupa i sastojala se od izlaganja istaknutih kineskih stručnjaka koji su analitički iznijeli pregled razvoja muzeja i muzeologije u Kini, njezinu kulturnu politiku u odnosu na muzejsku djelatnost, kao i filozofiju kineskih muzeja. Ova je tema pokazala da se u Kini velika pozornost posvećuje materijalnoj kulturi, posebice kulturnoj baštini i to onom njezinom sloju koji se prikuplja, čuva i edukacijski eksploatira u muzejima. Kinezi prvu pojavu zbirke s edukacijskim predznakom lociraju u 5. stoljeće prije Krista, smatrajući to istodobno pojavom muzejske ideje. Suvremeni muzejski pokret počinje polovicom 19. stoljeća i naročito se razvija nakon revolucionarnih previranja 1948. god. U odabiru predmeta materijalne kulture za pohranu u muzejima oni se rukovode kriterijima estetske, utilitarne, povijesne i tehničke vrijednosti predmeta.

Zastupaju ideju nepromjenjivih vrijednosti koje se očituju u predmetima kulturne baštine. Kineska muzeologija relativno je konzervativna i temelji se na strogim ideološkim kanonima.

Druga tema "Museum Object - Document" odvijala se na način ustaljen na prijašnjim ICOFOM-ovim savjetovanjima. Svi su referati unaprijed publicirani i distribuirani sudionicima skupa, osim onih što su ih ponudili kineski domaćini. Tema je bila podijeljena na četiri podteme: "The object in a more general context", "Roles and functions of the objects", "Specific aspects and views of the object" i "Chinese contribution and final discussion". Podtema o predmetu u općenitom kontekstu rezultirala je različitim pristupima

temeljnim definicijama stvari, dokumenta, predmeta i muzejskog predmeta, od ontološkog do gnoseološkog. Podtema o ulogama i funkcijama predmeta dotaknula je problem dokumenta i predmeta kao dokumenta, pri čemu je odnos materijalnog i nematerijalnog u predmetu i njegova uloga kao dokumenta uputila na veliku slojevitost teme. Podtema o specifičnim aspektima i pogledima na predmet potaknula je raspravu o umjetničkim djelima kao muzejskim predmetima i upozorila na njihovu potpunu specifičnost unutar muzejskog svijeta. Napokon, kineski pristup naglasio je podjelu predmetnog svijeta na materijal, kulturnu baštinu i muzejske predmete, gdje se dokumentarna vrijednost predmeta u prvom redu očituje u njegovoj povijesnoj vrijednosti. Zaključna rasprava pokazala je da u ovom trenutku nitko ne osporava važnost muzejskog predmeta kao dokumenta, no da ne postoji konsenzus oko temeljnih pojmova. Njihove će se definicije pojaviti posredstvom individualnih napora pojedinaca u relevantnim svjetskim priručnicima i tako će se ustaliti oni termini koji će dobiti punu podršku u praksi.

Moj referat "Muzejski predmet kao dokument" bio je svrstan u drugu podtemu. On odražava stanovišta hrvatske muzeologije, a pokušavajući rezimirati dosadašnja svjetska iskustva na tom planu nastoji odrediti raznolike dokumentacijske sadržaje predmeta baštine i sintetizirati ih na teorijskom planu. Uz referat, pripremio sam analitički sažetak za raspravu u prvoj podtemi i predsjedao sjednicom na kojoj je održana zaključna rasprava u okviru ove teme.

Treća tema skupa "Museum and Community" bila je uvod u tematiku kojoj će biti posvećena iduća generalna konferencija ICOM-a, koja će se održati iduće godine u Stavangeru u Norveškoj. Referati i rasprava pokazali su velike razlike u poimanju pojma 'community' u engleskom i francuskom jeziku, sa svim nijansama koje su prisutne i u drugim jezicima svijeta. Francuski je pristup bliz povezivanju pojma 'community' s eko muzejima i u tom je pravcu preporučena suradnja sa sociolozima koji bi mogli pomoći u definiranju pojma. Kako se u Stavangeru planira govoriti i o odnosu prema muzejima u državama koje su nastale raspadom bivših država socijalističkog svjetonazora, sudjelovanje hrvatskih muzeologa bilo bi od velike koristi i objašnjavanju uloge muzeja u održavanju nacionalnog identiteta u multietničkim državama. Moje sudjelovanje na ovom skupu bitno je pridonijelo daljoj afirmaciji hrvatske muzeologije u svjetskim razmjerima, jer sam uz održani zapaženi referat, u okviru "Otvorenog foruma" prezentirao svoju novu knjigu "Uvod u muzeologiju" koja je pobudila živi interes i poklonio je Kineskomu muzejskom društvu.

Primljeno: 4. 11. 1994.

SUMMARY

The Report on the Participation in the Symposium of ICOM/ICOFOM, in Beijing in 1994

by Ivo Maroević

The International Committee for Museology (ICOFOM) organized a symposium which convened at Beijing from 11 to 20 September 1994. The ICOFOM symposium of 1994 discussed the concept and the situation of museology in the host country, as well as the contemporary dilemmas in museology. The author points out that the reflections on the museum object of the participants in the symposium approached very closely the attitude similar to the approach generated in Croatia, that is, considering museology as a part of information science.

The topics on the agenda of the symposium were "Museums and Museology in China", "Museum Object - Document" and "Museums and Community".